

ת"פ 1892/09/13 - מדינת ישראל נגד מוחמד אדעים

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 1892-09-13 מדינת ישראל נ' אדעים

בפני בעניין: כבוד השופט ד"ר אוהד גורדון
מדינת ישראל על-ידי אגף המכס והמע"מ -
עו"ד ע' עפרת ויינשטיין

המאשימה

נגד

מוחמד אדעים על-ידי עורכי הדין מ' פרידמן
ומ' מילר

הנאשם

גזר דין

רקע

1. הליך זה נפתח ביום 3.9.13. התנהלות ההליך תפורט בהמשך. בהכרעת דין מיום 24.5.17, שניתנה לאחר הבאת ראיות הצדדים, הורשע הנאשם בשבעים עבירות של הוצאת חשבוניות מס מבלי שהיה זכאי לעשות כן, לפי סעיף 117(א)(5) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1976 (להלן: "חוק מע"מ"), ובשבעים עבירות של פעולה במטרה להתחמק מתשלום מס בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 117(ב) (ס"ק (3) ו-(8)) בשילוב סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ. הנאשם זוכה מעבירות נוספות שיוחסו לו כפי שאפרט עתה.
2. אלה העובדות הרלבנטיות, כפי שנקבעו בהכרעת הדין: בין השנים 2010 עד 2012 שימש הנאשם כקבלן אשר ביצע עבודות פיתוח בהיקפים משמעותיים עבור מספר חברות. כתב האישום עסק בתשעים חשבוניות שנמסרו ללקוחות הנאשם, לגביהן נטען כי הוצאו בידי הנאשם הגם שנשאו שמותיהן של חברות שלא הן אשר ביצעו בפועל את העבודות עבור הלקוחות.
3. מתוך אלה, הורשע הנאשם בנוגע לשבעים חשבוניות, על שם החברות "ב.ע. לבניין", "מ.פ. עץ" ו-"מיזורי" (להלן: "החברות המנפיקות") אשר נמסרו ללקוחותיו של הנאשם: "החברה לפיתוח הר חברון", "לישטו", "החברה לפיתוח קרית ארבע" ו"גינן והשקיה" (להלן: "החברות הלקוחות"). הנאשם ביצע את העבודות מושא החשבוניות, קיבל את תמורתן והוציא כנגד את החשבוניות לחברות-הלקוחות, הגם שלא הן שביצעו את העבודות. נקבע כי הנאשם עשה כן לאחר שבתקופה קודמת ביצע עבודות לאותם לקוחות באמצעות חברה פלסטינית, אך נקלע לקושי שלא איפשר לו לספק עוד חשבוניות של חברה זו ואז החל להשתמש בחשבוניות מס כוזבות על שם החברות-המנפיקות כדי "לכסות" על העבודות שהמשיך לבצע עבור החברות-הלקוחות. זאת, כאשר הוא שולט בפעילות ומודע לטיב מעשיו, לרבות לטיב הכוזב של החשבוניות. לפיכך, הורשע הנאשם ב-70 עבירות לפי סעיף 117(א)(5) לחוק מע"מ, בהתייחס לחשבוניות בסכום עסקאות כולל של 5,013,762 ₪ אשר סכום המס הגלום בהן הינו 693,336 ₪. בנוסף, נקבע כי המעשים בוצעו במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס וזאת בין היתר בשים לב להיקף העבירות והימשכותן

והעובדה שהוצאת החשבוניות ה"זרות" ומסירתן ללקוחות לוותה במעשי מרמה והסוואה נוספים, אשר יפורטו בהמשך. לכן, הורשע הנאשם בעבירות לפי סעיפים 117(ב)(3) ו-8) שבוצעו בנסיבות מחמירות לפי האמור בסעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ, וזאת נוכח סכום המס העולה על כפל הקנס בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

4. לענין עשרים חשבוניות נוספות, על שם החברות-המנפיקות "ל.ר. אופק" ו"מיזורי" ושכנטען נמסרו ל"טיולי נעמה", נקבע כי הגם שהראיות ובהן גרסתו החלשה של הנאשם בנוגע לחשבוניות אלה יוצרות חשד כבד לביצוע העבירות על ידו, הרי שהתביעה, בין היתר נוכח ויתור על בעלת חברת "טיולי נעמה" כעדה ואי-העדתו של בעל החברה "ל.ר. אופק", לא עמדה בנטל ההוכחה המוטל עליה במשפט פלילי. בהינתן ספק סביר בשאלה האם הנאשם אכן מסר את החשבוניות והאם הן מתעדות עבודות שהוא עצמו ביצע, זוכה הנאשם מן העבירות שיוחסו לו בנוגע לחשבוניות אלה.

ראיות לעונש

5. מטעם ההגנה העידו מספר עדים לעונש, שחלקם העיד גם בפרשת ההוכחות:

יועץ המס מר חסן מסארווה סיפר על עבודתו עם הנאשם, על אופיו הטוב של הנאשם, שמו הטוב והקפדתו לשלם את חובותיו.

אביו של הנאשם סיפר כי הוא ורעייתו חולים ותאר את משפחתו הענפה ואת הנאשם שהוא בנו בכורו האחראי על המשפחה ומפרנס אותה. ההורים וכן אחות שעברה השתלת כליה גרים בביתו של הנאשם.

מר אורי יששכר סיפר כי הוא עובד עם הנאשם שנים רבות, תיאר את מקצועיותו והמוניטין שלו, וכי סייע להרגעת הרוחות לאחר פיגועים ועוזר לעשיית "סולחות".

מר שמואל שכטר תיאר יחסי חברות ועבודה משותפת עם הנאשם, את אופיו הטוב ואת ההוגנות המאפיינת את עבודתם המשותפת.

מר אריאל ויסמן סיפר כי הוא עובד בתחום עבודות עפר ותשתיות, מכיר את הנאשם שנים רבות וכיום עובד בשירותו. הוא תיאר מקרה בו הנאשם סייע לו בעבודה מרצונו הטוב, ואת עבודתם המשותפת לאחרונה לרבות יחסי אמון שנוצרו ומידת המקצועיות של הנאשם, דאגתו לפועלים והאופן בו הוא משלב בני נוער מכפרו בעבודה.

מר יוסי אדרי סיפר על אופיו הטוב של הנאשם, יכולתו לחבר בין יהודים לערבים באמצעות יושרתו, ועל מקרה בו סייע לפנות שלג לפתיחת גישה ליישוב.

מר ברוך מאירסון מסר כי הוא מנהל עמותה הפועלת "בקטע של מאבק התושב הקטן נגד רשויות המס", במסגרת זו הכיר את הנאשם ב-2010 וידוע לו שהנאשם תומך במשפחתו. עוד תיאר את הנאשם כאיש עבודה הפועל למען ההתיישבות, טען שהעבודות מושא ההרשעות הן אמיתיות ונקב בשמותיהם של אנשים לגביהם טען כי דעותיהם על הנאשם טובות. לבסוף טען שכליאת הנאשם תסב נזק לקופה הציבורית ולהשכנת שלום בין העמים.

מר נתן מאיר, רכז ביטחון ביישוב עתניאל שדבריו הובאו במכתב ענ/1, סיפר על יחסי עבודה וחברות קרובים בינו לבין הנאשם, כי האחרון סייע בתרומות לרכישת מזגנים לגני ילדים והיה הפלסטיני היחיד שביקרו במהלך השבעה לאחר רציחת רעייתו דפנה מאיר ז"ל.

6. ב"כ המאשימה הדגישה בטיעוניה את הערכים המוגנים בהם פגע הנאשם במעשיו, לצד הענישה הנוהגת בגין עבירות המס והעקרונות העולים ממנה. בכלל זה נטען כי אין לייחס משקל רב לנסיבות אישיות כשמדובר בענישה בעבירות מס וכי נסיבותיו של הנאשם אינן שונות מאלה של אחרים המבצעים עבירות מס. נמסר כי כתב האישום הוגש ללא שיהוי, והודגשו מאמצי הנאשם להאריך את ההליך ולפגום בו. צוין כי הנאשם ניהל את ההוכחות מבלי שוויתר על עד או מסמך והודגש טיב פעולתו הפסולה בביצוע העבירות, הימשכותן לאורך שלוש שנים וריבוי המעשים. צוין כי הנאשם לא שילם דבר על חשבון חוב המס וכי אינו מביע חרטה. המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם נע בין 12-30 חודשי מאסר, לצד מאסר על תנאי וקנס. המאשימה ביקשה לגזור לנאשם מאסר של שנתיים, מאסר על תנאי וקנס. היא הציגה פסיקה לתמיכה בטיעוניה.

7. ב"כ הנאשם הציגה את נסיבותיו האישיות הנאשם, שהינו חסר עבר פלילי ובעל משפחה כאשר אחד מילדיו נפטר לאחר הלידה. עוד הוצגו עבודתו לאורך השנים בישובים שונים בהר חברון והאהדה לה זכה מסביבותיו. הוזכר כי עבודתו באמצעות חברה פלסטינית נקטעה בשל חוק של הרשות הפלסטינית, ונטען כי לא ביצע את העבירות בתכנון ומרמה כדי להתחמק ממס אלא נאלץ לבצען כדי להתפרנס ולפרנס את משפחתו ופועליו. נטען כי יש לקבוע מתחם עונש אחד, וכי מדיניות הענישה הנוהגת כוללת גם פסקי דין של מאסר בעבודות שירות וקנסות. ההגנה חזרה על טענותיה למחדלים שהועלו בסיכומים כבסיס להקלה בעונש. נמסר כי מאסר יפגע כלכלית בנאשם, בבני משפחתו ובפועלים רבים וכי אין להחמיר בעונשו של הנאשם בשל התנהלותו לאורך ההליך. נטען שמתחם העונש ההולם נע בין שנת מאסר למאסר בעבודות שירות וקנס, והתבקש לגזור לנאשם עונש ב"רף התחתון" וקנס עד 50,000 ₪. גם ההגנה הפנתה לפסיקה לתמיכה בטיעוניה.

8. הנאשם נשא דברים בהם מסר כי הוא עובד קשה ומלמד אחרים לרבות נערים כיצד לעבוד ותורם ליחסים בין יהודים וערבים. הוא טען שלא התכוון לעבור עבירות או תכנן לעשות זאת, אלא סמך על אנשים שחשב שהם ישרים. הוא ביקש להמשיך את חייו ולעזור למשפחתו אותה הוא מפרנס, וטען שאם ייכלא לא יהיה להוריו איפה לגור ופועליו ומשפחותיהם ייפגעו. לבסוף ציין כי הציע לשתף פעולה עם רשויות מע"מ אך הן לא רצו, וכי אחרים לרבות קבלנים מבקשים את רעתו ויש אחרים המבצעים עבירות באמצעות החברות המנפיקות.

דין

מתחם העונש ההולם

9. הנאשם הורשע, כאמור, בביצוען של עשרות עבירות. ועם זאת, המדובר במעשים שקיים ביניהם קשר ענייני הדוק, שהינם מופעים שונים ודומים זה לזה של התנהלות מתמשכת במסגרת חזר הנאשם ומסר ללקוחותיו חשבוניות זרות תוך "העלמת" הכנסותיו מעיני רשויות המס והתחמקות מכוונת מתשלום המס. בנסיבות אלה יש לקבוע כי מדובר ב"אירוע" עברייני אחד, לגביו ייקבע מתחם עונש הולם אחד (למבחי הפסיקה בנושא ראו ע"פ 4748/14 זילחה נ' מדינת ישראל (30.11.15); ע"פ 2550/14 חמדיה נ' מדינת ישראל, פס' 2 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז (29.10.14); ע"פ 4257/14 פרינץ נ' מדינת ישראל (23.3.16)). מובן שאין בכך לגרוע ממשקלם של ריבוי המעשים, של החזרה עליהם לאורך תקופה ושל נזקיהם המצטברים. אלה יילקחו בחשבון במסגרת קביעת מתחם העונש.

10. הנאשם חטא בעבירות חמורות. לא אחת עמדו בתי המשפט על חומרתו של נגע ההשתמטות ממס, על

השלכותיהן המזיקות של עבירות המס לקופת הציבור, להיקף השירות הניתן לציבור ולתחושת הנשיאה המשותפת בנטל. עבירות אלה אף מתאפיינות בזמינות ובקלות-יחסית של הביצוע, לצד קושי לאתרן ולפענחן. על רקע זה גובשה בפסיקה מדיניות ענישה קפדנית, במטרה לתרום למלחמה בנגע האמור, השמה דגש על עונשי מאסר וסנקציות כלכליות תוך מתן בכורה לאינטרס הציבורי וזאת גם בהינתן נסיבות אישיות מיוחדות או חריגות של העברייני. כך, למשל, נפסק באחד המקרים:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה - בקופה הציבורית, העקיפה - בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס. לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם" (רע"פ 977/13 **אודיז נ' מדינת ישראל** (20.2.13)).

וכך במקרה אחר:

"בית משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילותן התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צרכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור. כבר נאמר לא אחת בפסיקתו של בית משפט זה כי על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בעבריינות הכלכלית לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה" (רע"פ 512/04 **אבו עביד ואח' נ' מדינת ישראל** (15.4.04)). ראו גם רע"פ 5823/09 **באשיתי נ' מדינת ישראל** (17.8.09); רע"פ 5060/04 **הגואל נ' מדינת ישראל** (24.2.05)).

11. מעשי הנאשם חוזרים וממחישים את חומרתן היתרה של עבירות המס, וממוקמים בלבו של הנגע שנדון לעיל. דובר, כפי העולה מהכרעת הדין וכפי שהנאשם העיד על עצמו, בקבלן מרכזי אשר ביצע עבודות פיתוח לאורך שנים, עבור מגוון לקוחות מהמגזר הפרטי והציבורי ובהיקפים ניכרים של מיליוני שקלים, תוך העסקת עשרות פועלים והפעלת ציוד כבד שבבעלותו. בחירתו של הנאשם להפעיל אופרציה עסקית משמעותית זו באופן "שחור", הרחק מעיניהן של רשויות המס, היא בחירה פסולה הראויה להוקעה. כך גם העובדה שהנאשם פעל כך לאורך תקופה ניכרת, כשהוא חוזר ומבצע את העבירות באופן שהפך לשיטתה.

12. לאלה יש לצרף את היקף העבירות: באמצעות החשבוניות הזרות הסווה הנאשם עסקאות בסכום העולה על חמישה מיליון שקלים, ושסכום המס המגולם בו ואשר הועבר לנאשם בידי הלקוחות כנגד החשבוניות הזרות עולה על שש מאות ותשעים אלף ₪. סכום משמעותי זה מדגיש את שיקולי הגמול, וממקם את המעשים בגדרי עבירה שנעברה "בנסיבות מחמירות", שעונשה המרבי שבע שנות מאסר.

13. יש להדגיש את הדרך בה ביצע הנאשם את העבירות, אשר מוסיפה וממחישה את חומרתן: דובר באופרציה מתמשכת, מתוחכמת וסדורה כאשר מסירת החשבוניות הכוזבות לא עמדה בפני עצמה ולוותה בפעולות מרמה נוספות שנועדו להסוות את טיב פעילותו של הנאשם, לשוות לה מראה תקין ולמנוע את חשיפת העבירות.

תחילה, הנאשם השתמש בחשבוניות של מספר חברות-מנפיקות שהנסיבות שאפפו את פעולתן בעייתיות וקשורות בהפצת חשבוניות כוזבות: כך חברת "מ.פ. עץ" שבהכרעת הדין עמדתי על שורת אינדיקציות לכך

שימשה להפצת חשבוניות מהסוג האמור, "מיזורי" שנרשמה על שם בחור צעיר העובד למחייתו בסופרמרקט וזאת ללא ידיעתו ותוך שימוש פסול בחשבוניתיה, או "ב.ע. לבניין" שבעליה התלונן כי אחר העביר באמצעות מסמכים מזויפים את הבעלות בה על שמו ברשם החברות. נגישותו של הנאשם לחשבוניות של מספר חברות שכאלה מדברת בעד עצמה. בנוסף, את החשבוניות סיפק הנאשם, כאמור, למגוון לקוחות. מחומר הראיות אף עלה גם כי הנאשם החזיק ברשותו פנקס חשבוניות של אחת החברות-המנפיקות, וכן חותמת של חברת "מיזורי" בה עשה שימוש כדי לחתום בשמה של החברה ללא כל הסמכה מצדה.

עוד עלה כי להסוואת המעשים יצר הנאשם מצג של פעילות תקינה, ובכלל זה שיקר לחלק מלקוחותיו כי הוא שותף בחברות-המנפיקות. בנוסף, נחתמו "הסכמי עבודה" עם הלקוחות, לרבות בידי מתחזים שהתייצבו והציגו עצמם בכזב כבעלי החברות-המנפיקות תוך הצגת מסמכים שנועדו לחזק את הרושם הכוזב בדבר פעילות תקינה.

הנאשם הוסיף והשתמש בערוצים שונים ומתוחכמים כדי לקבל לידיו את תמורת השיקים ששילמו החברות-הלקוחות כנגד החשבוניות הזרות. בכלל זה פרט את השיקים שלא נרשמו "למוטב בלבד" אצל חלפן, כשהוא מוסר שיקים שעל גבם חותמת החברה-המנפיקה וחתימת היסב ומוסיף וחותם יפויי כוח לאנשיו של החלפן לרבות באמצעות החותמת של "מיזורי" שהחזיק. את תמורת השיקים, בסכומי עתק, קיבל במזומן לידיו. הנאשם הוסיף וביקש מלקוחות למחוק רישום "למוטב בלבד" על שיקים וכך אפשר פריטת השיקים כאמור. בנוסף, לאחר שהנאשם טען בבית המשפט שידוע לו שלחברות-המנפיקות חשבונות בבנקים ביאטה ובחברון אך התקשה להסביר את מקור ידיעתו, עלו בבית המשפט אינדיקציות משמעותיות לכך ששיקים של החברות-הלקוחות הופקדו ב"ערוץ" נוסף שאפשר את קבלת הכספים תמורת החשבוניות וזאת בחשבונות שנפתחו בבנקים בשטחים, בסמוך למקום מגורי הנאשם, שאינם חשבונות אותנטיים של החברות האמורות. לפירוט ראו פסקאות 54 ו-79-74 להכרעת הדין.

כל אלה ממקמים את מעשי הנאשם בלב הנגע הפסול של עבירות המס. לא מדובר במעידה אקראית או זניחה, אלא בפעילות עבריינית מא' ועד ת', שחומרתה ניכרת.

14. הענישה הנוהגת במקרים דומים מתמקדת, ברוח ההנחיה העונשית עליה עמדתי לעיל, בעונשי מאסר לתקופות של ממש, בקנסות כספיים משמעותיים שנועדו לספק תמריץ-נגד למניע הכספי שבבסיס ביצוען של עבירות המס, ובמאסרים מותנים המבקשים למנוע את הישנות המעשים. אשר לאורך תקופות המאסר קיים מנעד שבין מספר חודשים ועד לעשרות חודשי מאסר, הנגזר בין היתר מהיקף עבירות המס, נסיבות ביצוען, שאלת "הסרת המחדל" ונתוניו של העבריין. לדוגמאות ראו רע"פ 6640/14 **פלוני נ' מדינת ישראל** (13.10.14); רע"פ 1710/02 **סאלם נ' מדינת ישראל** (23.5.02); רע"פ 3043/14 **לוגסי נ' מדינת ישראל** (16.6.14); רע"פ 5718/05 **אוליבר נ' מדינת ישראל** (8.8.05); רע"פ 7779/15 **כץ נ' מדינת ישראל** (31.1.16); רע"פ 5064/14 **נתשה נ' מדינת ישראל** (22.7.14); רע"פ 8471/16 **ערמין נ' מדינת ישראל** (15.11.16); רע"פ 8359/16 **ג'ראיש נ' מדינת ישראל** (22.11.16); רע"פ 5070/17 **אבו חמיד נ' מדינת ישראל** (4.7.17); רע"פ 5931/16 **עליאן נ' מדינת ישראל** (8.9.16); רע"פ 988/14 **עובדיה נ' מדינת ישראל** (24.3.14); רע"פ 5823/09 **באשיתי נ' מדינת ישראל** (17.8.09); רע"פ 30668-04-11 **חסון נ' מדינת ישראל** (19.7.11); רע"פ 71538/07 **יגרמן נ' מדינת ישראל** (20.2.08); רע"פ 40038/07 (י-ם) **מרדכי ואח' נ' מדינת ישראל** (25.10.07). אני ער לפסקי הדין שהציגה ההגנה, שבאחד מהם נגזר עונש של מאסר בעבודות שירות, אך לא ניתן לומר כי הדבר מייצג את הכלל, ודובר באותו מקרה בנסיבות ייחודיות (הסכמת התביעה לעונש בערכאה הדיונית, הפיכת זיכוי

להרשעה, עניינם של שותפים והסרת המחדל - עפ"ג 47301-01-14 רשות המיסים נ' פרי (16.6.14)).

15. בקביעת מתחם הקנס יש להתחשב, ראשית, במניע ובנוזק הממוניים אשר נלווים לעבירות המס, ובהיקף הכספי של העבירות. אלה מחייבים לשיטתי קנס בהיקף משמעותי, לבל יצא חוטא נשכר, כאשר בקביעת הסכום אין להינתק מסכום המס שהנאשם קיבל לידיו במקום שיגיע לקופת הציבור. החוק מוסיף ומורה להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם, אך לעניין זה לא נטען למצוקה כלכלית חריגה ולא הוצגו מסמכים, והגם שנטען שהנאשם מפרנס את משפחתו הוצג, במקביל, כי מדובר בקבלן מרכזי המעסיק עשרות פועלים ועובד בהיקפים משמעותיים.

16. במכלול השיקולים, אני קובע כי מתחם העונש ההולם לעבירות שביצע הנאשם, בנסיבות ביצוען, כולל מאסר לתקופה שבין 8 ל-24 חודשים, קנס בסכום שבין 60,000-300,000 ₪, ומאסר על תנאי.

קביעת העונש בתוך המתחם

17. לזכות הנאשם אשקול את נסיבותיו האישיות, כפי שתוארו בידי באת-כוחו והעדים מטעמו. הגם שלא הוצגו מסמכים בנושא אני מקבל את התיאורים שהוצגו, ובכלל זה כי הנאשם נושא בעול פרנסת משפחתו, מטופל בהורים מבוגרים וחולים ובאחותו. ברי כי כל אלה, לרבות משפחת הנאשם ואפשר שגם הפועלים העובדים בחברה שהוא מפעיל ייפגעו כתוצאה ממאסרו.

18. יש לשקול גם את העדרו של עבר פלילי, ואת התמונה שהוצגה בישיבת הטיעון לעונש אודות מקצועיותו של הנאשם, אופיו הטוב בשלו הצליח ליצור קשרי חברות קרובים, וכן מחוות אנושיות ומעשים טובים נוספים שביצע ואשר צוינו לעיל בסקירת עדויות האופי.

19. איני יכול לזקוף לזכותו של הנאשם שיקולי חרטה, היות שלא נטל אחריות למעשיו או הביע חרטה. מובן כי זכותו לעשות כן ואין הדבר נזקף לחובתו, אך לא יוכל ליהנות מהקלה בנושא. אשר לזמן שחלף מאז בוצעו העבירות, אשקול זאת לקולה הגם שממשקלו של שיקול זה ייגרע נתח משמעותי וזאת בשל תרומתו הניכרת של הנאשם לעיכובים בהתנהלות ההליך, שתפורט בהמשך.

עוד איני יכול לקבל את טענות ההגנה למחדלים. טענות אלה הועלו בסיכומיה ונדחו, ואין לי אלא לחזור על הנימוקים שהובאו בפיסקאות 133-138 להכרעת הדין, ולהוסיף כי גם אם משפטית קיימת אפשרות להקל בעונש בשל מחדל, הרי שלא די ביכולת להצביע בדיעבד על פעולות חקירה נוספות שניתן היה לבצע. יש לבסס מחדל בעל משקל משמעותי, הפוגע בתחושת הצדק ומחייב לגרוע מיתר שיקולי הענישה בדרך של הקלה בעונש. ההגנה לא עשתה כן.

20. מכאן לשיקולים לחומרה. מספר שיקולים מחייבים למקם את הנאשם במיקום גבוה-יחסית במתחם העונש ההולם.

21. כך, ראשית, שיקולי ההרתעה. הימשכות העבירות, אופן ביצוען המעיד על תחכום ומעורבות של ממש בעולם עבירות המס, היקף הביצוע, והעובדה כי הנאשם ממשיך לעבוד באותו תחום עבודה, בהיקפים ניכרים (כפי שעלה גם מן העדויות לעונש) ואף אצל חלק מאותם לקוחות, מבססים סיכון כי הנאשם ישוב ויכשל בעתיד במעשים דומים. בנוסף לאורך ההליך, הן נוכח התנהלותו שתפורט בהמשך והן במהלך הצפייה בעדותו, התרשמתי ממידה של מניפולטיביות בהתנהלות הנאשם שאף היא תורמת לסיכון האמור. כל אלה מחדדים את משקלו של השיקול ההרתעתי-אישי.

22. לכך יש לצרף את שיקולי ההרתעה הכללית. עניינם בהיקפו של נגע המס, בחומרתו ובמחיר הכבד שהוא גובה מקופת הציבור וכך מן הציבור עצמו. עוד קיימת נטייה בציבור לראות בעבירות המס כמצויות ב"תחום אפור" ולהימנע מלייחס להן את החומרה הנדרשת. אלה מבססים הכרח בהרתעת הרבים וזאת בדרך של גביית מחיר כבד ממי שחוטא בעבירות אלה, הן במישור המאסר והן במישור הכלכלי. על רקע זה חזרה פסיקת בתי המשפט וקבעה כי:-

'עבירות המס הכלכליות הפכו בשנים האחרונות להיות רעה חולה, ומכאן שיש מקום ליתן לכך משקל בענישה מן הפן ההרתעתי. כך שבבוא בית-המשפט לגזור את דינו של אדם אשר הורשע בעבירות מסוג זה, לא ייתן משקל לנסיבות אישיות ולמצוקה כלכלית". (ע"פ 6474/03 **מלכה נ' מדינת ישראל** (19.2.04). ראו גם רע"פ 2638/13 **עובדיה נ' מדינת ישראל** (28.4.13)).

23. שיקול נוסף לחומרה עניינו ב"הסרת המחדל": האם עברין המס הסדיר את חובו אל מול רשויות המס. הפסיקה נוטה לייחס משקל משמעותי בגזירת הדין לשאלה זו, משום שהסדרה מעין זו משמשת כביטוי בפועל לחרטה ומיטיבה את נזקו של הציבור - ומנגד, הימנעות ממנה מותירה את פירות העבירה אצל העברין. הדבר גם הולם את הוראות סעיף 40יא(5) המאפשר להתחשב, בקביעת העונש, במאמצי הנאשם לתקן את הנזק שגרם.

בענייננו, פועל שיקול זה לחובת הנאשם. הלה לא הסיר את מחדלו ולא שילם דבר על חשבון החוב. זאת, למרות התקופה המשמעותית שחלפה מאז ביצע את העבירות. זהו שיקול של ממש לחומרה (למשל רע"פ 7773/16 **חננאל נ' מדינת ישראל** (26.10.16)).

24. השיקולים שפורטו עד כה הם שיקולי הענישה המרכזיים. אוסיף ואדרש, באופן חריג, להתנהלותו של הנאשם במהלך ההליך. דרך כלל אין בית המשפט נדרש להתנהלות נאשמים בהכרעת הדין, למרות ששופט הדין בפלילים נתקל לעיתים בניסיונות לסרביל הליכים. אלא, שבהליך זה דובר בהתנהלות חריגה ומחושבת, שהמסקנות העולות ממנה ברורות והתעלמות מהן תחטא למלאכת עשיית הצדק. עם זאת אדגיש, נוכח היקף הפירוט שיובא ועלול להביא את הקורא לסבור אחרת, כי אין מדובר בשיקול המרכזי שהנחה אותי בגזירת הדין.

הנאשם פעל בצורה עקבית וממושכת, בדרכים שונות שעיקבו את ניהול ההליך. זאת, תוך ניצול הזכויות הניתנות לו למיצוי הגנתו. זאת בעיקר בנוגע לזכות לייצוג תוך שהוא חוזר ומצהיר על סיכום הייצוג עם עורכי דין שונים, אך בפועל אלה אינם מתייצבים בבית המשפט, אך גם במישורים אחרים, כהעלאת נתונים כוזבים בפני בית המשפט, הצבתו שוב ושוב "בפני עובדה" המסכלת קיומם של דיונים וזאת במועד הדיון או סמוך לפניו, או בדרך של נטילת חומר החקירה מן הסנגורים. למהלכיו השונים של הנאשם מכנה משותף: לכולם נלוותה בקשה להוסיף ולעכב את ההליך. בדרך זו אף גרם, לאורך תקופה ניכרת, לעיכובים ולביטול זמן שיפוטי ומשאבי ציבור.

25. אנסה לתמצת התנהלות זו, שנפרשה על פני שנים: בראשית ההליך ביקש הנאשם לדחות דיונים כדי למנות לעצמו סנגור אך לא עשה כן. אז מונתה הסנגוריה הציבורית (עו"ד חנא - פרוטוקולים מ-30.10.13 ו-1.1.14) וייצגה לאורך תקופה. בשלב זה החל הנאשם להגיש "הודעות" מטעמו לבית המשפט, בציינו כי נערכו בסיוע מר ברוך מאירסון מעמותה בשם "כתף לחבר". דרך כלל הוגשו ה"הודעות" ביום הדיון או סמוך לפניו, והתבקש בהן לדחות דיונים. ראו למשל "הודעה" מיום 22.1.15 בה טען כנגד עו"ד חנא וביקש לבטל דיון שנקבע לאותו יום.

בדיון מיום 2.4.15 הודיע עו"ד חנא שהנאשם "בוחר לייצג את עצמו באמצעות סנגור פרטי - שלא הופיע לדיון היום על אף שהתיק תלוי ועומד מספטמבר 2013". הנאשם טען שפנה לעו"ד שקלאר "והוא לא יכול לבוא

היום". לשאלת בית המשפט ענה שלא חתם על יפוי כוח לעו"ד שקלאר ו"מאירסון מחפש לי עורכי דין". מהפרוטוקול עולה שמר מאירסון הפריע למהלך הדין, בעוד שהתביעה דרשה הטלת הוצאות "יש פה יעוץ צללים על ידי גורם חיצוני שמפריע לתיק להתקדם". בית המשפט נזף בנאשם על בזבז משאבי הציבור, הזהירו שהוא עלול להיות מחויב בהוצאות אך דחה את הדין לבקשתו.

שבוע לפני הדין הנדחה, ביום 30.4.15, הגיש הנאשם "הודעה" בה עתר לדחייה נוספת, שוב כדי לחפש עורך דין ולקבל את חומרי החקירה. הוא תקף את עו"ד חנא (למשל שהתנהלותו "מחרידה, חובננית ומהווה רשלנות מקצועית של ממש"), את התובעת (למשל "אומץ ליבה ו/או טיפשותה שבים ומדהימים אותי") ואת בית המשפט (למשל אודות "התנכלותו של ביה"מ למר מאירסון"). למרות שבקשתו נדחתה, הגיש "הודעות" נוספות בהן מסר שנטל את חומר החקירה מעו"ד חנא (הודעה מיום 6.5.17) וביקש דחיות נוספות. הדין נדחה ליום 16.7.15.

ביום 12.7.15 הגיש הנאשם "הודעה" נוספת, בה מסר כי לפי "סיכום עם עו"ד מירי פרידמן ואייל שמילוביץ הללו יחלו בקרוב ליצגני בתיק זה". הפעם ביקש דחיה בשל הרמדאן.

ביום 13.10.15, יומיים לפני הדין הנדחה, הוגשה הודעה בחתימת עורך דין אחר, משה מילר, שמסר כי נטל על עצמו את הייצוג וביקש את דחיית הדין בשל סגר המונע מהנאשם להתייצב. ביום 15.10.15 הוצג יפוי כוח והסנגוריה הציבורית שוחררה מייצוג. בהמשך הוחלף המותב הדין בתיק ונקבע דין ליום 21.3.16.

יום לפני הדין, ביום 20.3.16, הוגשה הודעה בחתימת עורכת דין נוספת, חמישית במספר, בשם רות לוויים שהציגה עצמה כב"כ הנאשם, מסרה כי כרעה ללדת וביקשה לדחות את הדין. הבקשה נדחתה. לדין התייצבו הנאשם ועו"ד מילר, שביקש להשתחרר מן הייצוג בטענה כי עו"ד לוויים מייצגת. כשבקשתו נדחתה, מסר שאינו ערוך לדין וזה נדחה שוב.

ביום 21.4.16 (בסמוך לדין הבא וזאת בשל חופשת הפסח) הוגשה הודעה נוספת בחתימת עו"ד לוויים, שביקשה דחיה לסוף יולי או לאחר הפגרה במוסרה שהיא בחופשת לידה. למחרת ביקש גם עו"ד מילר דחיה, בטענה שלא יוכל להיות ערוך. לבסוף, מטעמי בית המשפט נדחה הדין ליום 15.6.16. גם טרם דיון זה הוגשה "הודעה", הפעם בחתימת הנאשם, בבקשה לדחות שוב את הדין בשל חגי האיסלם.

26. בתקופה זו הועבר ההליך לטיפול. נקבע דין ליום 13.7.16 תוך הוראה לעו"ד לוויים להודיע האם היא מייצגת ולהגיש יפוי כוח. היא לא הגיבה. ביום 10.7.16 הגיש הנאשם בקשה לפסילת המותב ו"הודעה" בה מסר ש"בכוונתי לשנות הייצוג" ולכן אין טעם בדין. לדין עצמו לא התייצב בשל סגר, ועו"ד מילר חזר על בקשתו להשתחרר מייצוג, שנדחתה. גם לדין ביום 19.7.16 לא התייצב הנאשם מאותם טעמים, ובהחלטה הוריתי שוב לעו"ד לוויים להודיע עמדתה ודחיתי את בקשת הפסלות. מובן כי בכל אותם דיונים נמנע קידום ההליך.

לדין נוסף, ביום 7.9.16, התייצב הנאשם בלוי מר מאירסון וללא עורך דין. כך מנע, שוב, קידום ענייני של ההליך. הנאשם טען "יש לי עו"ד... השם שלה זה רות לוויים..." הוא טען שחתם על יפוי כוח לעו"ד לוויים אך "אין לי את זה פה", וכי הורה לעורכת הדין לא להתייצב לדין כדי שלא יצטרך לשלם לה. עוד חזר על בקשת הפסלות, וכשהובהר לו שנדחתה ביקש לערער. התביעה עתרה לחייבו בהוצאות. בהחלטתי התרעתי בנאשם שאם יביא לבזבז זמן נוסף יחויב בהוצאות. נקבעו מועדי הוכחות ודין אליו יתייצבו הנאשם ועורכי הדין לוויים ומילר.

גם לדין ביום 21.9.16 לא התייצבה עו"ד לוויים. הנאשם נשאל מדוע, טען שאינו יודע ובהמשך שמועדי הדיונים

לא התאימו לה. גם הפעם לא הוצג ייפוי כוח עבודה.

למעשה, עו"ד לויים לא התייצבה מעולם בבית המשפט, בעוד שהנאשם חזר וטען כי היא מייצגת אותו וביקש דחיות כדי לאפשר את התייצבותה.

בשלב זה ביקש עו"ד מילר לדחות את מועד ההוכחות הראשון, שנקבע לנובמבר 2016, בטענה כי הנאשם אמר לו שהגיש ערעור על החלטת הפסלות ושיש להמתין להחלטה. דברים דומים נרשמו ב"הודעה" שהגיש הנאשם באותו יום. בקשת הדחיה נדחתה. אציין שלא ידוע לי על ערעור פסלות שהוגש בידי הנאשם (בדבריה בעפ"א 12882-07-16 טענה התביעה שלא הוגש ערעור שכזה). זו דוגמא נוספת לכזב של הנאשם במטרה לדחות דיונים.

27. ישיבת ההוכחות הראשונה, ביום 20.11.16, נפתחה בבקשה נוספת של עו"ד מילר להשתחרר מן הייצוג. כשזו נדחתה, מסר עו"ד מילר כי הנאשם נטל ממנו את חומר החקירה וזאת בסמוך לישיבת ההוכחות, מסרב להחזירו ומסרב ולשתף עמו פעולה (פ/58 ש' 29, פ/60 ש' 22, פ/63 ש' 30-פ/65). הנאשם עצמו התנגד לשמיעת הראיות וטען, שוב, כי הוא מיוצג בידי עו"ד לויים שלא נמצאת אך תוכל להתייצב בתוך חודש. כשנשאל מדוע אינו משתף פעולה עם עו"ד מילר השיב באופן לקוני שהוא אינו מתאים לתיק (פ/61-54). בקשות ההגנה נדחו.

במקביל הוגש ערעור על ההחלטה שלא לשחרר את עו"ד מילר מהייצוג (עפ"א 12882-07-16), ועמו בקשה לעכב את ההליך העיקרי לרבות את ישיבות ההוכחות, שנדחתה. בדיון בערעור, שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 14.12.16 (עפ"א 12882-07-16) טען הנאשם בפני הרכב השופטים כי "יש לי עורך דין שיופיע בשמי. הייצוג עם עורך הדין סגור" ומר מאירסון הוסיף שמדובר באחד משלושה: "עו"ד רו"ח ירון שכטר, השני עו"ד אייל שמולביץ' והשלישית היא עו"ד מירי פרידמן". בהחלטתו, עמד בית המשפט המחוזי על כך ששמותיהם של עורכי הדין שמולביץ' ופרידמן הועלו בידי הנאשם בעבר אך הם לא התייצבו בבית המשפט, וש"גם ההודעה שנמסרה היום במהלך הדיון הינה הודעה עמומה, שמקופלת בתוכה בקשה שתוביל את דחיית דיון ההוכחות הקבוע ליום 15.1.17". בית המשפט הורה למנות את הסנגוריה הציבורית אך לא שחרר את עו"ד מילר מייצוג ואפשר לנאשם למנות סנגור אחר ובלבד שיוכל להופיע במועדים שנקבעו.

כפי שיוצג בהמשך, גם הפעם האמירות שהוצגו בפני בית המשפט המחוזי חטאו לאמת.

בעקבות פסק הדין נערך דיון בפניי. הנאשם ביקש דחיה נוספת בת חודש (תוך ביטול מספר מועדי הוכחות), שוב כדי להציג עו"ד. שוב נקב בשמה של עו"ד פרידמן והוסיף שם של עו"ד גדי אשכנזי, טען כי סיכם איתם "מאה אחוז" שייצגו אותו וכשנשאל אם יש בידו ייפוי כוח השיב "אין לי, אוכל להביא". הסנגוריה הציבורית שוחררה מייצוג ונקבע שההליך ימשיך בייצוג של עו"ד מילר, כשנאשם אפשרות להציג סנגור חלופי.

אציין כי גם הפעם, בחלוף החודש שביקש הנאשם, לא התייצב בבית המשפט עורך דין אחר מטעמו. עוד אציין שמיד לאחר מתן ההחלטה ביקש עו"ד מילר, שוב, לדחות את מועדי ההוכחות כי ברצונו לערער שוב על ההחלטה שלא לשחררו מייצוג ולהגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון. בקשתו נדחתה. גם הפעם, למיטב ידיעתי, לא הגישה ההגנה ערעור או בקשת רשות ערעור, בניגוד להצהרותיה.

באופן זה נמשך ההליך תקופה ארוכה בשל תואנות שונות שהעלתה ההגנה הקשורות בייצוג הנאשם ובהליכים שבדעתה לנקוט, ותוך עתירות חוזרות לדחיית דיונים, וכשבפועל אותם עורכי דין לא התייצבו לייצגו וההליכים לא ננקטו.

28. בפתח ישיבת ההוכחות הבאה, ביום 15.1.17, הוצבה עובדה חדשה: הנאשם לא התייצב לדין ונטען שהוא חולה. מנקודה זו והלאה החלה התנהלות אשר פורטה בהחלטות מן הימים 31.1.17 ו-20.2.17. המדובר, בתמצית, בהתחמקות של הנאשם מהתייצבות לשורת דיונים בבית המשפט, בטענה למחלה המרתקת אותו למיטתו. זאת, תוך הצגת מסמכים רפואיים שאינם תומכים בטענותיו ובקשות חוזרות ונשנות לביטול של מועדי הוכחות עתידיים באמירה לפיה לא יוכל להתייצב אליהם. בדיעבד התחוור כי באותה תקופה נכנס הנאשם לישראל פעמיים, לרבות באותו מועד בו הודיע לבית המשפט כי הובהל לבית חולים בבית לחם. בהמשך ניסה לתרץ את כניסותיו לישראל בהצגת מסמכים על טיפול אצל רופא שניים.

התנהלות זו גרמה לירידתן לטמיון של לא פחות מחמש ישיבות, בהן שלוש ישיבות שנועדו לשמיעת הוכחות, שלרובן הוקדש יום מלא וזומנו ואף התייצבו עדי תביעה ושירותי הקלטה.

29. בכך לא מוצתה התנהלות הנאשם. ביום 20.2.17, לאחר שהוצא נגדו צו מעצר, התייצב לדין אך חזר לטענותיו הקודמות, הוא ביקש לשחרר את עו"ד מילר מהייצוג, מסר שדיבר עם עורך דין "אולי הוא יגיע" אך לא ידע לנקוב בשמו (פ/161). בקשתו נדחתה. מנקודה זו לא נשמעו טענות בנושא עד לסיום פרשת התביעה, וזאת בעיצומה של ישיבת ההוכחות שנערכה ביום 23.2.17.

אז "הוצבה עובדה" חדשה: לאחר היוועצות עם הנאשם, הודיע עו"ד מילר שפרשת ההגנה תנוהל בידי עו"ד פרידמן, ומשאינה נמצאת ביקש לבטל את המשך הישיבה. ההגנה לא יכלה להציג יפוי כוח לעו"ד פרידמן, ולאחר הפסקה נוספת הודיע עו"ד מילר שמר מאירסון אינו מצליח להשיגה אך היא תגיע לישיבה הבאה וכן יגיעו עדי הגנה (פ/180-177). הנאשם טען שחתם על יפוי כוח לעו"ד פרידמן אך הוא אינו ברשותו. תחילה טען שחתם באמצעות פקסימיליה, וכשנשאל כיצד ייתכן הדבר שינה דבריו וטען שמסרו למר מאירסון בישיבה הקודמת. כשנשאל מדוע לא הודיע על כך מראש או בפתח הישיבה, טען שלא ידע כי עליו לעשות כן. גם עו"ד מילר נשאל זאת ונמנע מלהשיב עניינית (פ/181-180). בהחלטתי עמדתי על הקושי בהתנהלות הנאשם ועל זמן הישיבה שירד, שוב, לטמיון. הנאשם חויב בהוצאות, אך על מנת שלא לגרוע מהגנתו הוחלט להמתין לישיבה הבאה.

אלא, שגם לישיבת ההוכחות הבאה שנערכה ביום 26.2.17 לא התייצבו עו"ד פרידמן או עדי הגנה (למעט מר מאירסון). הנאשם הגיע באיחור ניכר ועמו עורך-דין בשם שמולביץ', שמסר כי עו"ד פרידמן תתייצב רק בישיבה הבאה, כי הייצוג טרם הוסדר סופית וכי הוא עצמו אינו מכיר את התיק. שוב "הוצבה עובדה" בבקשה לבטל ישיבת הוכחות. כשהבקשה נדחתה, ביקש עו"ד מילר הפסקה להיוועץ בנאשם, במאירסון ובעו"ד שמולביץ'. בסופה, ביקש שוב לבטל את הישיבה, מטעם אחר: הודעה לפיה הנאשם יערער על ההחלטה "הם יגישו את הערעור ב-24 שעות הקרובות" (פ/186). גם בקשה זו נדחתה. וגם הפעם לא ידוע לי על ערעור שהוגש בפועל, בניגוד להצהרות ההגנה.

אז, כשנשאל האם הנאשם יעיד, ביקש עו"ד מילר להעיד תחילה את מר מאירסון, ומדבריו עלה שההגנה מבקשת למנוע כך את עדות הנאשם באותה ישיבה (פ/189 ש' 18-24). כשהבקשה נדחתה, הודיע הנאשם שהוא מסרב להעיד. לא חייבתיו להעיד אך, היות שרוב זמן הישיבה ירד שוב לטמיון בשל התנהלותו, חויב בהוצאות. בהמשך נשמעה עדות קצרה של מר מאירסון.

רק לישיבה ביום 1.3.17 התייצבה, לראשונה, עו"ד פרידמן והתווספה לצוות ההגנה. מדבריה עלה כי נערכה פניה אליה כשנה לפני הישיבה, שלא הבשילה לכדי סיכום, וכי הנאשם פנה אליה שוב רק זמן קצר לפני הישיבה ביום 1.3.17 (פ/161). זאת, בניגוד להצהרות שנמסרו בפני בית המשפט המחוזי ובפניי, ביולי 2015 ובדצמבר

2016, על סיכום הייצוג עמה באותם מועדים. אציין שבישיבה זו העיד ראש מדור חקירות בתקופה הרלבנטית מר ארבלי, שלא השתתף בחקירה הרלבנטית ואשר, כפי שפורט בפסקה 107 להכרעת הדין, זומן כי ההגנה עמדה על חשיבותו אך בפועל לא שאלה אותו בסוגיות שציינה בהצהרתה. עדותו הייתה מיותרת והתביעה עתרה לחייב את הנאשם בהוצאות בשל כך. בישיבה זו ובישיבה נוספת שנקבעה לבקשת ההגנה כדי לאפשר העדת עדי הגנה נוספים הסתיימה הבאת הראיות.

30. ארבעת העמודים האחרונים מתמצתים מספר שנים בהם ניסה הנאשם שוב ושוב, ולא אחת הצליח, לעכב את ההליך המשפטי. ב"מבחן התוצאה" מסתיים הליך זה, שהחל בספטמבר 2013, ביולי 2017 וגם זאת לאחר מאמץ מיוחד שנדרש מבית המשפט בפינוי מועדים. חלק נכבד מחלוף התקופה מונח לפתחו של הנאשם ונובע מהתנהלות שכוונה למטרה זו, תוך הצגת אמירות כוזבות וניצול החשיבות המוקנית לזכויות נאשם ובראשן זכות הייצוג. בשל כך אף ירדו לטמיון משאבי ציבור רבים, מספר ימי הוכחות שלרבים מהם זומנו עדים ושירותי הקלטה, זמנם של הצדדים ובית המשפט, וממון לתשלום שכר בטלת עדים.

31. התנהלות חריגה זו מחייבת התחשבות בגזר דין זה, במספר מובנים:

ראשית, היא עומדת לחובת הנאשם בבחינת מידת שיתוף הפעולה שלו, כשיקול לקביעת העונש (סעיף 40יא(6) לחוק העונשין). יש הכרח לתת ביטוי, במישור זה, למאמצים בולטים מצד צד להליך לעכב את ניהולו.

שנית, סעיף 79 לחוק העונשין מסמיך את בית המשפט לחייב נאשם שהורשע בהוצאות המשפט. המדובר בסמכות שיש לנקוט זהירות רבה טרם השימוש בה וזאת בשל מעמדו הרגיש של נאשם בפלילים וכדי שלא להרתיע נאשמים מניהול הגנתם (לפירוט ראו ע. שלזינגר-זריבי "הטלת הוצאות משפט על נאשמים בהליכים פליליים" **הסנגור** 193, בעמ' 4 והפסיקה הנזכרת שם). לכן, מיושמת סמכות זו רק במקרים חריגים. עניינו של הנאשם בא בגדרי אותם חריגים. הנאשם לא חס על משאבי הציבור בניסיונותיו להאריך ולהקשות על ההליך בדרכים שפורטו לעיל, וכאמור גרע ממשאבים אלה וראוי לחייבו בגין כך. עם זאת, בקביעת הסכום אתחשב בכך שמוטל על הנאשם במקביל קנס משמעותי וכי חויב בהוצאות וכן בחילוט ערבות במהלך ההליך, ולא אחייבו במלוא הנזק שגרם.

שלישית, מהסיבות שתוארו לעיל לא ניתן לשקול את הימשכות ההליך כשיקול לקולה בעיצוב העונש.

32.

היקף

העבירות, המניע הכלכלי השלוב בהן והנזק שגרמו מחייב גם להשית על הנאשם קנס משמעותי. יוזכר כי סכום המס מתשלומו התחמק הנאשם הינו ניכר ועולה על 690 אלף ₪. כך גם הפיתוי הכספי הכרוך בעבירות אלה. הרתעה הולמת מחייבת לפגוע בכיסו של העבריין בסכום המצוי בקנה מידה דומה לסכום המס מתשלומו התחמק. אחרת, תהפוכה עבירות המס לכדאיות.

33.

במכלול

השיקולים, נגזרים לנאשם העונשים הבאים:

א. 21 חודשי מאסר, בניכוי ימי מעצרו בגין הליך זה, אם היו, וזאת לפי רישומי שירות בתי הסוהר.

ב. 10 חודשי מאסר, אותם ירצה הנאשם אם ישוב ויעבור עבירה על סעיף 117 לחוק מע"מ או על סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, וזאת בתוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר.

ג. קנס בסך 130,000 ₪ או 600 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד 1.10.17.
ד. אני מחייב את הנאשם בהוצאות ההליך בסך 15,000 ₪. הסכום ישולם עד ליום 1.10.17 בדרך של הפקדתו במזכירות בית המשפט.

ניתן היום, ב' אב תשע"ז, 25 יולי 2017, במעמד הצדדים.